

PACHTOU

د کورونا وایرس څه شی دی؟

د کورونا وایرس د وایرسونو یوه لویه کورنی ده له کومو نه چې په څارویو او انسانانو کې ناروغی رامینځ ته شي. په انسانانو کې، دا وایرس تر ډیره د ساه بندۍ یا تنفسي ناروغیو نه تر عام ریزش او نورو ډیرو سختو ناروغیو لامل ګرځي.

کوید-۱۹ څه شی دی؟

کوید-۱۹ یو ساري ناروغي ده چې د کورونا وایرس له لارې رامینځته شوي ده، ("CO" کورونا، "VI" وایرس، "D" ناروغي او "19" یعنې دا په ۲۰۱۹م کال کې رانکاره شو). دا وایرس او ناروغي مخکې له دې چې په چین د اوهان ښار کې د ډیسمبر په میاشت ۲۰۱۹ کې رامینځ ته شي چا نه پیژندله.

پر کوید-۱۹ اخته کس ښې نښې څه شي دي؟

عامې نښې یې تبه، سترتیا او وچ توخی دی. پر سختو حالاتو کې دا وایرس کولی شي شش یا سږي التهابي کړي او سالنډي رامینځ ته کړي او حتی د مرګ لامل شي.

ایا د کوید-۱۹ لپاره تداوي یا واکسين شته؟

تر اوسه د دې وایرس لپاره کوم ځانګړي واکسين یا درمل نشته چې د دې کوید-۱۹ درملنه یا مخنیوی پرې وشي. لکن، کوم کسان چې پر دې وایرس اخته کيږي د هغوي لپاره ځانګړي پاملرنه ضروري ده. لکه هغه کسان چې له مخکې نه په خطرناک مرض اخته وي باید روغتون کې بستري شي. ډیری ناروغان د ځانګړي درملني او پاملرنې له لارې بیرته ښه کيږي. د دې وایرس د مخنیوي او تداوي لپاره د واکسين او ځانګړي درملو پر جوړولو څیړنې روانې دي.

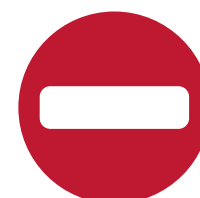
کوم کسانو ته د دې وایرس خطر ډیر دي؟

تر دا مهاله کوشش روان دی چې معلومه شي چې کوم کسانو ته دا وایرس خطرناک ثابتيږي، لکن کوم کسان چې تر دې مهاله ورته ډیر خطر دی او پرې اخته شوي دي هغه دي: چې عمر یې ډیر دی او یا هغه کسان چې له مخکې نه پر کومه خطرناکه ناروغی، لکه د وینې فشار، د زړه ناروغی، د سږو ناروغی، سرطان او یا هم د شکر په ناروغی اخته وي دوي له دې وایرس تر نورو ژر اغېزمنې شي.

ځنگه کولای شم چي د دې مرض نه هم ځان وساتم او هم نورو ته سرايت ونکړای شي؟

تاسي کولای شئ د لاندې احتياطي تدابيرو له لارې د کويډ-۱۹ ناروغۍ نه هم خپل ځان وساتئ او هم د دې د خپریدو مخنيوی وکړئ:

- باید په پرلپسې توگه لاسونه پر الکحولي موادو او يا صابون باندې و مينځل شي، ځکه پدې سره ستاسي پر لاسونو چي وایرس وي له مينځه ځي او وژل کيږي.
- له نورو نه لږ تر لږه باید يو ميټر (۳ فټه) واټن ونیسئ. دا وایرس په لارو کښي موجود وي او د ساه اخیستلو پر مهال نورو ته انتقاليدلای شي، په ځانگړې توگه د توخي، پرنجي او تبي لرلو پر وخت کښي.
- خپلو سترگو، پوزې او خولې ته لاسونه مه وړئ، ځکه چي تاسي په لاسونو سره ډيرې شيان لمس کوي، دې کار سره کيداې شي ستاسي لاسونه وایرس ځان سره ولري او لدې لارې تاسي وایرس ستاسي سترگو، پوزې او خولې ته انتقال کړئ. همدا ده، چي وایرس ستاسي بدن ته انتقالیږي او تاسي پرې اخته او ناروغه کيږئ.
- ځان ډاډه کړئ چي تاسي او شاوخوا کسان مو د توخي يا پرنجي پر وخت وقايوي تدابيرو تعقیبوي. پر دې معنی چي د پرنجي يا توخي پر وخت خپله خوله او پوزه په لاسپاک کاغذ پټوي او ورسته له استعمال نه يي غورځوي او، که هغه نه وي نو ځنگل ورته نیسئ: ځکه، پر دې وخت کښي د توخي يا پرنجي دارې وایرس خپروي نو، پر دې وقايه سره تاسي کولی شئ خپل خوا کښي کسان له مختلفو وایرسونو لکه زکام، ريزش او کويډ-۱۹ څخه وژغورئ.
- همداسي يو بل سره د لاس او غاړه ورکولو نه ځان وژغورئ، چي د پورته ذکر شوي خطر نه ځان ساتنه وشي. کوشش وکړئ په کور کښي پاتي شئ، او د چارواکو لخوا ورکړل شوي قانوني کړني تعقیب کړئ. کچيرته تاسي تبه لرئ، توخيږئ او يا په ساه اخیستلو کښي مشکل لرئ، مخکښي له مخکښي له ډاکټر سره اړيکه ونیسئ. لدې لارې هغوي تاسي ته د روغتيايي مرکز يا روغتون ته د د تدائی لپاره د تللو لارښوونه کوي. دا کار هم تاسي ژغوري او هم د وایرس د خپریدو په مخنيوي کښي مرسته کوي.

All the measures included in the present leaflet follow what established by the world health organization (WHO)